

Onderwerp:	Zelf standige aanspraak op verblijf van niet-geïndiceerde partner blijft gehandhaafd
Samenvatting:	Sinds 16 april 2004 heeft de partner van een persoon met een somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking die in een instelling verblijft, op grond van artikel 9, tweede lid Bza, aanspraak op verblijf in dezelfde instelling. De niet geïndiceerde partner behoudt deze aanspraak op verblijf na overlijden van de geïndiceerde partner dan wel na vertrek van de geïndiceerde partner naar een andere instelling, mits het verblijf wordt voortgezet in dezelfde instelling. Dit geldt ook als de gezonde partner meegaat naar een andere instelling waarnaar de geïndiceerde partner vertrekt. De aanspraak op verblijf voor de gezonde partner blijft óók bestaan als er sprake is van een 'gedwongen verhuizing' nádat de geïndiceerde partner is overleden of vertrokken naar een andere instelling, bijvoorbeeld als gevolg van het sluiten van een instelling. Als de gezonde partner er echter vrijwillig voor kiest ergens anders te gaan wonen, blijft de aanspraak op verblijf niet bestaan.
Soort uitspraak:	IgA = indicatiegeschil AWBZ
Datum:	17 december 2007

Onderstaand de volledige uitspraak.

Het geschil

Verzekerde is een 87-jarige vrouw die op de indicatie voor verblijf van haar echtgenoot is 'meegelift': zij wonen nu samen in een verzorgingshuis. Dit verzorgingshuis gaat echter sluiten en het echtpaar moet daarom verhuizen naar een andere instelling.

Verzekerde heeft op 6 juli 2007 een indicatie aangevraagd voor (verlenging van) een indicatie voor persoonlijke verzorging, ondersteunende begeleiding algemeen en verblijf langdurig. U heeft op 11 juli 2007 een indicatie afgegeven voor persoonlijke verzorging klasse 3 en meegedeeld dat verzekerde niet in aanmerking komt voor ondersteunende begeleiding en verblijf langdurig.

De dochter heeft namens verzekerde bezwaar aangetekend. Verzekerde zou haar problemen bagatelliseren en is volgens haar daardoor verkeerd geïndiceerd. Verzekerde zou meer hulp nodig hebben bij de huishoudelijke taken en de persoonlijke verzorging dan zij nu zou ontvangen. Tijdens de hoorzitting geeft de dochter verder aan dat de familie bang is dat, als er vóór de verhuizing naar de nieuwe instelling iets met de echtgenoot gebeurt, verzekerde niet naar het andere verzorgingshuis kan verhuizen.

Daarom wil de familie graag dat verzekerde een eigen indicatie voor verblijf krijgt, zodat zij in ieder geval kan blijven wonen in het verzorgingshuis en niet terug hoeft naar een eigen woning.

U bent van plan om het bezwaar ongegrond te verklaren. De aanwezige lichamelijke beperkingen van verzekerde belemmeren haar weliswaar in het functioneren, maar met inzet van hulp in de thuissituatie is zij in staat om dagdelen zelfstandig te functioneren en zij is ook in staat adequaat te alarmeren. Daarnaast adviseert u verzekerde om contact op te nemen met Bureau Zorgtoewijzing van het zorgkantoor over haar zorg om niet met haar partner mee te kunnen verhuizen naar de nieuwe instelling.

Verder geeft u aan dat het conform de normtijden de voor verzekerde benodigde persoonlijke zorg heeft geïndiceerd en dat het niet bieden van deze zorg vanuit het verzorgingshuis geen reden is om een hogere indicatie af te geven. Tenslotte wijst u er op dat de huishoudelijke taken voor rekening komen van het verzorgingshuis nu verzekerde meelift op de verblijfsindicatie van haar partner.

Wet- en regelgeving

In dit geschil zijn de volgende bepalingen van belang.

AWBZ

Op grond van artikel 9b, eerste lid AWBZ bestaat slechts aanspraak op zorg, aangewezen ingevolge artikel 9a, eerste lid, indien en gedurende de periode waarvoor het bevoegde indicatieorgaan op een door de verzekerde ingediende aanvraag heeft besloten dat deze naar aard, inhoud en omvang op die zorg is aangewezen.

Zorgindicatiebesluit (Zib)

Als vorm van zorg, bedoeld in artikel 9a, eerste lid AWBZ, zijn in artikel 2 van het Zib onder meer aangewezen de functies persoonlijke verzorging en verblijf, geregeld in de artikelen 4 en 9 van het Besluit zorgaanspraken AWBZ (Bza).

Besluit zorgaanspraken AWBZ (Bza)

Op grond van artikel 2, tweede lid Bza bestaat slechts aanspraak op AWBZ-zorg, voor zover de verzekerde, gelet op zijn behoefte en uit een oogpunt van doelmatige zorgverlening, redelijkerwijs daarop is aangewezen.

Persoonlijke verzorging omvat het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging in verband met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap of een psychosociaal probleem, gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid, te verlenen door een instelling (artikel 4 Bza).

Verblijf omvat het verblijven in een instelling indien de zorg, bedoeld in de artikelen 4, 5, 6, 7 of 8, noodzakelijkerwijs gepaard gaat met een beschermende woonomgeving, therapeutisch leefklimaat dan wel permanent toezicht (artikel 9, eerste lid Bza).

Op grond van artikel 9, tweede lid Bza, heeft de echtgeno(o)t(e) van een persoon met een somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking die op grond van een indicatiebesluit als bedoeld in het Zib in een instelling verblijft, aanspraak op verblijf in dezelfde instelling. Hij of zij behoudt de aanspraak op verblijf in die instelling na het overlijden van zijn echtgenoot dan wel na het vertrek van zijn echtgenoot naar een andere instelling.

U baseert zich bij de indicatiestelling verder op de Beleidsregels Indicatiestelling AWBZ.

Verblijf

Verblijf als functie omvat volgens de beleidsregels onder andere een beschermende woonomgeving en/of een therapeutisch leefklimaat en/of permanent toezicht.

Medische beoordeling

Voor een medische beoordeling van het geschil heeft de medisch adviseur van het College kennisgenomen van de stukken. Op basis van dat dossier deelt zij het volgende mee.

Verzekerde is een 87-jarige, gehuwde vrouw die zelf geen verblijfsindicatie heeft maar samen met haar echtgenoot naar een verzorgingshuis verhuisd is. Zij heeft nu een eigen indicatie voor verblijf aangevraagd.

Verzekerde heeft krachtsvermindering in haar rechterbeen en -arm als gevolg van een CVA. Daarnaast heeft zij vorig jaar na een val haar rechterpols gebroken, waardoor de functie van de hand eveneens verminderd is. De functie van de linkerhand is verminderd

door tremor. Het wassen en kleden gaat moeizaam. Verzekerde krijgt hulp bij de persoonlijke verzorging. Zij loopt in huis met een rollator, buitenshuis alleen onder begeleiding. De dochter helpt verzekerde bij de boodschappen, de administratie en andere gezaken.

In het bezwaarschrift wordt vermeld dat het eten en drinken moeilijk gaat en dat verzekerde regelmatig overstuurt is doordat zij de situatie niet meer aankan, maar dat ze er niet over kan praten en alles verdoezelt.

Tijdens de hoorzitting vertelt de dochter dat het initiatief en de interesse van verzekerde de laatste tijd verminderd zijn, dat zij overdag moe is en zit te suffen. Verzekerde is snel nerveus en voelt zich belast door de zorg voor haar echtgenoot: hij heeft toenemend geheugenverlies. Verzekerde heeft moeite met schrijven en het begrijpen van brieven.

De medische informatie is afkomstig van verzekerde en haar dochter. In het dossier is geen medische informatie van de (huis)arts aanwezig. Uit het medisch advies van de CIZ-arts blijkt niet dat er nader onderzoek is gedaan naar de psychische en fysieke situatie van verzekerde. Het is daardoor niet duidelijk of verzekerde door (psychische) overbelasting in verband met de zorg voor haar echtgenoot, de situatie niet aankan of dat zij beperkingen heeft ten gevolge van het CVA. Tijdens de hoorzitting brengt de dochter een aantal problemen naar voren die kunnen wijzen op restverschijnselen van het CVA zoals afasie, vermoeidheid, gebrek aan initiatief en interesse en emotionele onevenwichtigheid.

De medisch adviseur is van oordeel dat nader onderzoek naar de medische situatie van verzekerde nodig is om te kunnen beoordelen of zij beperkingen heeft die de draagkracht versus draaglast zodanig uit balans brengen dat zij is aangewezen op een beschutte/beschermende woonomgeving.

Persoonlijke verzorging

Verzekerde heeft gedeeltelijk hulp nodig bij het wassen, kleden en het aantrekken van steunkousen. De indicatie voor persoonlijke verzorging klasse 3 is naar het oordeel van de medisch adviseur daarvoor voldoende. Als verzekerde van mening is dat zij niet genoeg zorg ontvangt, zal zij dan ook bij de zorgaanbieder, in dit geval het verzorgingshuis, moeten aandringen op levering van de geïndiceerde zorg, of het zorgkantoor daarop moeten aanspreken.

Juridische beoordeling

De vraag die beantwoord moet worden is of het bestreden indicatiebesluit op grond van de geldende regelgeving juist is en zorgvuldig tot stand is gekomen.

Indicatie voor verblijf

Verzekerde heeft een indicatie aangevraagd voor onder andere verblijf langdurig. U bent echter van mening dat zij niet op verblijf is aangewezen, aangezien zij in staat is om dagdelen zelfstandig te functioneren en om adequaat te alarmeren.

Het College is het met zijn medisch adviseur eens dat uit het dossier niet blijkt dat u onderzoek hebt gedaan naar de psychische en fysieke situatie van verzekerde. U hebt ook geen informatie opgevraagd bij haar (huis)arts of andere zorgverleners.

Gelet op het advies van zijn medisch adviseur, is het College van oordeel dat u alsnog nader onderzoek moet doen naar de medische situatie van verzekerde om te kunnen beoordelen of zij is aangewezen op verblijf, bijvoorbeeld in verband met een noodzaak tot een beschermende woonomgeving, of dat haar belasting op een andere wijze verminderd kan worden.

Aanspraak op verblijf op grond van artikel 9, tweede lid Bza

Sinds 16 april 2004 heeft de echtgeno(o)t(e) van een persoon met een somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking die op grond van een indicatiebesluit als bedoeld in het Zib in een instelling verblijft, op grond van artikel 9, tweede lid Bza, aanspraak op verblijf in dezelfde instelling.

Tot 1 april 2003 bestond deze aanspraak op niet-geïndiceerd verblijf als er sprake was van verblijf in een verzorgingshuis. Oudere echtparen konden zo bij elkaar blijven als

één van hen moest verhuizen naar een instelling. De wetgever heeft met de aanpassing van het Bza beoogd deze situatie opnieuw te regelen. Aangezien de AWBZ-zorg in het Bza functiegericht en AWBZ-breed is omschreven, is het nu echter niet meer mogelijk het recht te koppelen aan het verblijf in een verzorgingshuis. Om toch zo goed mogelijk de oude situatie te benaderen heeft de wetgever bepaald dat het moet gaan om het gezamenlijke verblijf met een geïndiceerde partner met een somatische of psychogeriatrische aandoening of beperking. Het recht om gezamenlijk te verblijven kan daarmee geëffectueerd worden in elke instelling waarin een verzekerde met een dergelijke aandoening of beperking verblijft.

Om 'gedwongen verhuizing' te voorkomen is daarnaast geregeld dat de niet voor verblijf geïndiceerde partner de aanspraak op verblijf behoudt na overlijden van de geïndiceerde partner dan wel na vertrek van de geïndiceerde partner naar een andere instelling.¹

De staatssecretaris zegt hier verder over:

'Deze aanspraak behoudt de gezonde partner alleen indien diens verblijf wordt voortgezet in dezelfde instelling. Uiteraard is er ook aanspraak op verblijf indien de gezonde partner meegaat naar de instelling waarnaar de geïndiceerde partner vertrekt.'

Het College is van oordeel dat uit het voorgaande volgt dat de aanspraak op verblijf voor de gezonde partner óók blijft bestaan als er sprake is van een 'gedwongen verhuizing' nádat de geïndiceerde partner is overleden of vertrokken naar een andere instelling, bijvoorbeeld als gevolg van het sluiten van een instelling. Als de gezonde partner er echter rijwillig voor kiest ergens anders te gaan wonen, blijft de aanspraak op verblijf niet bestaan.

Aanspraak op verblijf in deze casus

Uit het dossier begrijpt het College dat (de familie van) verzekerde bang is dat, als er vóór de verhuizing naar de nieuwe instelling iets met de echtgenoot gebeurt en verzekerde zelf niet over een indicatie voor verblijf langdurig beschikt, zij terug moet naar een eigen woning.

Zoals hiervoor al aangegeven, heeft verzekerde door mee te verhuizen naar een verzorgingshuis op de indicatie voor verblijf van haar echtgenoot, een zelfstandige aanspraak op de functie verblijf verkregen. Als haar partner verhuist naar een andere instelling kan verzekerde dus op grond van artikel 9, tweede lid Bza met hem meeverhuizen. Als de partner echter voor de verhuizing mocht komen te overlijden, kan verzekerde naar het oordeel van het College op grond van haar zelfstandige aanspraak op verblijf naar de nieuwe instelling verhuizen, aangezien er in dit geval sprake is van een 'gedwongen verhuizing'.

Als u naar aanleiding van het nader onderzoek naar de medische situatie van verzekerde alsnog tot de conclusie komt dat zij niet is aangewezen op verblijf, adviseert het College u om verzekerde in de definitieve beslissing op bezwaar alsnog te wijzen op de bestaande mogelijkheid om op grond van haar zelfstandige aanspraak op verblijf te verhuizen naar de nieuwe instelling.

Persoonlijke verzorging en huishoudelijke hulp

Gelet op het advies van zijn medisch adviseur is het College van oordeel dat de indicatie voor persoonlijke verzorging juist is. Ook is het College van oordeel dat u er terecht op wijst dat huishoudelijke verzorging onderdeel uitmaakt van het verblijf.

(De gemachtigde van) verzekerde heeft aangegeven dat zij op meer persoonlijke verzorging en huishoudelijke hulp is aangewezen dan de instelling waar zij verblijft levert. Het College adviseert u verzekerde er op te wijzen dat zij, als zij van mening is dat zij niet voldoende persoonlijke verzorging en huishoudelijke hulp ontvangt, dit kan aanvragen bij de instelling zelf. Als zij hier met de instelling niet uit komt, kan zij hierover contact opnemen met het zorgkantoor.

¹ Nota van toelichting, Staatsblad, 2004, nr. 46

Advies van het College

Het College adviseert u om alsnog nader onderzoek te doen naar de medische situatie van verzekerde om te kunnen beoordelen of zij beperkingen heeft die de draagkracht versus draaglast zodanig uit balans brengen dat zij is aangewezen op verblijf. Verder raadt het College u aan om uw uitleg van de aanspraak op verblijf van verzekerde aan te passen, rekening houdend met de opmerkingen van het College.

Het College is tenslotte van oordeel dat uw beslissing over de indicatie voor persoonlijke verzorging en huishoudelijke hulp juist is en zorgvuldig tot stand is gekomen. Wel raadt het College u aan om verzekerde nog te wijzen op haar mogelijkheden als zij van mening is dat de door de instelling geleverde zorg niet voldoende is.